

Motion till riksdagen 2025/26:2699

av **Per-Arne Håkansson (S)**

Sockersötade dryckers påverkan på folkhälsan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för producentavgifter för sockersötade drycker och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Larmrapporter från Världshälsoorganisationen (WHO) pekar ut ett ökat intag av socker som ett växande hälsoproblem runt omkring i världen. Dessa larmrapporter har presenterats återkommande och behöver särskilt beaktas i det svenska folkhälsoarbetet. En av de organisationer i Sverige som driver frågan tydligt utifrån forskning och vetenskap är Cancerfonden.

Rapporterna visar på ett tydligt samband mellan ett högt intag av socker och ökad risk för fetma, typ 2-diabetes, cancer samt hjärt- och kärlsjukdomar.

Världshälsoorganisationen (WHO) har därför satt minskad sockerkonsumtion högt upp på agendan för att minska de fetmarelaterade hälsoproblemen. Enligt Cancerfonden är fetma och övervikt riskfaktorer till 13 olika cancerformer.

I Sverige äter vi i genomsnitt cirka 40 kilo socker per person och år. Den allra största delen av sockermängden får vi i oss via livsmedel där socker är den dominerande ingrediensen, exempelvis choklad, glass, bakverk, godis eller sockersötade drycker. Dessa livsmedel står enligt uppgifter som Cancerfonden presenterar, för 17 procent av

ungdomars energiintag och just hos unga är sockersötad dryck en av de absolut största energikällorna.

Socker i sig är inte cancerframkallande. Däremot tenderar hög konsumtion av socker leda till övervikt och fetma. Den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten (Efsa) har gjort en systematisk genomgång av över 30 000 publikationer och funnit ett samband mellan tillsatt socker och sjukdomar som fetma, typ 2-diabetes och högt blodtryck.

De allra flesta människor anser att det är viktigt att ha hälsosamma levnadsvanor för att kunna minska sin cancerrisk. Samtidigt upplever många att det kan vara svårt att leva ett hälsosamt liv. Många uttrycker önskemål om ett tydligare stöd från samhället, exempelvis genom offentliga styrmedel som underlättar hälsosamma val.

Sverige använder redan idag ekonomiska styrmedel för att påverka och stödja människor att exempelvis avstå från rökning och begränsa alkoholkonsumtionen. Det finns ett starkt stöd från svenska folket för att använda liknande styrmedel för att gynna mer hälsosamma livsmedel.

I WHO:s åtgärdsprogram för att minska konsumtionen av sockersötade drycker rekommenderas en avgift eller skatt på mängden tillsatt socker eftersom den, förutom att hämma konsumtionen, också ger ett incitament till bryggeriindustrin att sänka andelen socker i sina produkter. Riksdagen bör därför se över förutsättningarna för att införa producentavgifter för sockersötade drycker.

I Europa har flera länder infört styrmedel för att begränsa sockerkonsumtionen de senaste åren. Frankrike, Portugal, Norge och Ungern har sedan länge olika varianter av regleringar på socker i dryck. Senast i raden är Storbritannien som genom denna åtgärd reducerat volymen socker i läsk som konsumeras.

En producentavgift på sockermängden i läsk leder inte till högre kostnader, vare sig för konsumenten eller för producenten. Producenten kan enkelt slippa avgiften genom att minska ner på sockerhalten i drycken.

Per-Arne Håkansson (S)